

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejérmegyei gazdasági-egylet, iskolatanács és a fejérmegyei tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért ígtattatik be.

1871. november 19-én.

21. szám.

II. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár” szerkesztőségéhez, — belváros, szt. István-utca 176. — küldendők.

A lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Olvassátok a hasznos könyveket.

Sok ember, elég balgán, azt hiszi, hogy csak az iskolás gyermekeknek kell tanulni s a tudósnak kell hasznos ismereteket gyűjteni. Az önképzés s folytonos tanulás minden koru s rangu emberre nézve elengedhetlen kötelesség és a tudvágyat kellemes s könnyű módon semmi által sem lehet oly czélszerűen kielégíteni, mint a hasznos s kinek-kinek felfogásához mért mulattató s oktató könyvek olvasása által.

Istennek hála, napról-napra szaporodnak a jó és népszerű könyvek, s minden család olcsón megszerezheti azokat, ha lelke s szíve nemesítésére valamit akar áldozni. A tudás s ismeret szomjas ember nem mondhatja, hogy nem talál könyveket, a melyek az én vágyaimat kielégítik, mert egyik könyv beszél a természeti tüneményekről, másik a napi-eseményekről; harmadik az eltűnt nemzetekről; negyedik saját nemzetünk történetéről; ötödik nagy embereink életéről; hatodik az újabb kor felfedezéseiről; de ki tudná mindazt elszámolni, a mit az újabb kor az irodalom mezején előteremtett.

A külvilág folyvást hatnak az emberi testre, s ezen hatás által nő és erősödik a test. Vajjon másképp van e az emberi lélekkel? Arra is hatnak a külvilágok, s folytonos nevelés s képzés által növekszik az is a bölcsesség és ismeretben?

Minden isten képére teremtett ember köteles magát nevelni és mívelni, így akarja azt az isteni gondviselés, mert minden alkalom s a mindennapi tapasztalás oda mutat, hogy az ember a tökély, az igazság s az ismeret megszerzésére van hivatva. De mikép is lehetne valaki bármi viszonyok közt boldog, ha szíve s lelke nemesítését elhanyagolta, s mint az oktalan állat napról-napra teng?

Nézz körül kedves olvasó! s látni fogod mennyi nemes tulajdona van ennek a kornak, a melyben élünk. Folyóiratok, népiapok, olvasó-körök nyújtanak alkalmat az önképzésre. vasutak, gőzhajók szállítják tovább gyorsan, villámszépséggel az ismereteket, és mégis sajnos, hogy az önképzés ennyi eszköze mellett mily lassan terjed a világhossz, mily kevés embert látunk, kivált köznépünk közt, a ki önképzésére csak néhány forintot is kiadna.

És honnan ezen elszomorító jelenség? Én azt hiszem, hogy ez azon gyáva kislélekiségben rejlik, a mely a fáradság eredményében kételkedik, s a félig megfutott uton megállapodik. Vagy rejlik azon boldogtalan önmegelégedésben, a mely minden haladást fölöslegesnek tart azon balhitben, hogy a czél el van érve, ha az ember egy kis jólétet szerzett, s van mit aprítani a tejbe. Vagy rejlik végre azon ellenséges indulatu ellenhatásban, a mely azt tartja, hogy a szív és lélek nemesítése veszélyes az állam s egyházra nézve, s a tudatlan tömeget könnyebb jobbra s balra vezetni.

És hogyan lehet e bajon segíteni? Minden ember azt tűzze ki végczéljául, hogy ő bármely sorsban éljen is, fél uton nem áll meg, s a közepszerűt felül küzdi fel magát. Hallgasson az értelmesekek szavára, s azoknak tetsző s helyes szava sarkantyúul szolgáljon a tovább haladásra. Kerülje azon helyeket, a melyekben a lélek beszenyenedik, eldurvul, s keresse a szép, jó, nemes és hasznos csarukait, keresse azoknak társaságát, a kiktől tanulhat, a kiknek szavai, tettei neki vezérszavakul szolgálhatnak és olvasmányait mindig értelmes, emberszerető, felvilágosított emberek tanácsa s utbaigazítása után válassza meg, mert nem minden könyv tartalmaz am, a melynek tartalma van.

Sok könyv, a melyet a közönségnek olvasmányul

nyújtanak, homályos s úgy van fogalmazva, hogy alig lehet megérteni. Sokban a benne fellelhető kevés lelki táplálék mellett sok a hazug, tulzott, vagy erkölcstelen: azért kezetekbe ne vegyétek a ponyván és gyékényen árult ferde tanokkal töltött apró könyveket, mert azok a lélekbe valótlán, csalárd ismereteket csepegtetnek s a képzelőtehetséget ingerlik s megfertőztetik. Csak azon könyv nemesíti a szívet s míveli a lelket, a mely kellemesen mulattat, a mellett alaposan oktat és tanít. Ha ilyen könyvet kezdedbe veszed, ne olvasd kimerült, vagy szórakozott lelki állapotban, mert az olvasásnak is meg van a szabálya. A lélek tisztasága s nyugalomával, egész odaadás s figyelemmel kell olvasni, hogy az a mit olvas az ember a fogalmat tisztázhassa s az ismeretet gyarapíthassa. Nem is szabad mindenfélét összevissza olvasni, mert valamint a rendetlen, kevert, sokféle étel árt a gyomornak, s egészségnek: úgy a mindenfélénk összeolvasása is árt a léleknek, a főnek.

Ne mondja senki, hogy nincs pénze, s nincs tehetsége jó könyvek szerzésére, mert ha kevesbitjük a czifra ruhára, a módnélküli bor és pálinka italra való kiadásokat: jut néhány fillér jó könyvekre. Azt se mondja senki, hogy a kit iskolában ki nem tanítanak, magától nem tanulhat, mert példák, s a mindennapi tapasztalás tanúsítják, hogy sok ember, a ki az iskolában az utóját nyomta; sok ember, a ki a természetből nem volt valami nagy adománnyal megáldva, azt a mit az iskolában elmulasztott, a mit tőle a természet megtagadott, hasznos könyvek olvasása által megszerezte. Igaz, hogy nem lett tudós és világbölcs; de annyit megtanult, a mennyi életviszonyaihoz képest szükséges volt, ha lobogó fátylat nem is; de pislogó mécsét gyújtott még is lelke homályában.

Midőn én a hasznos s ismeretterjesztő könyvek olvasását ajánlom: nem mulaszthatom el, hogy olva-

TÁRCZA.

Alom-élet.

(Folytatás.)

Ezek mellett a jó barátok mellett még számtalan jó barátot találsz. Vagyis jobban mondva, ha körül tekintesz itt, e boldog országban mindenki jó barátod.

Az egyik megmondja a feleségednek, hogy te más ember feleségének, vagy leányának udvarolsz; — neked pedig megsugja, hogy mikor hazulról távozol, házi barátod látogatja meg családi tüzhelyedet, s ha szerét ejtheti kioltja a bizalom szent tűzét mindkettőtől; — de csakis tisztán felebaráti szeretetből; — mert ő csak „ad majorem javarum”-ért él e porlepte világon.

A másik, az pontosan tudja mennyivel tartozol, — mikor, kitől, mire, mennyit vettél kölcsön, hány perczentre; — azt el is mondja fünek fának; — mert ő jó barátod, helyetted is gondolkodik; de iszonyu dühös, ha valaki az ő ügyeit fessegeti. Szerinte ahhoz senkinek semmi köze, az az ő dolga.

Ez tudja, hogy nagy ehető vagy, mindenből két porciót eszel; de csak vizet iszol. Tanácsolja is, hogy szoknál egy kis boritalhoz, mindjárt kevesebbet ennél. Ő ismeri vagyoni állásodat, jövedelmedet, biztosít róla, hogy ilyen módon koldussá eszed magad; de

soha egy kurta szivarral meg nem kínál. A másikkal pedig ki kevesebbet eszik; de többet iszik, még pedig nem a királykut vizéből azt tanácsolja, tartózkodjék a szeszes italoktól, igyék kevesebb bort mindjárt jobb étvágya leend, többet és jobb izüen eszik, s nem kell úgy félni a gutatűstől, mint a zeneszerzőnek, a ki gyalult deszkára írta a kótát, melyről hallott valamit, asztalos inas korában a füttyölni tudó első legénytől. Ez is jó barátod, hanem barátsága fejében kibízottai veled vacsoráját.

Ez ismeri multadat Tudja, hogy már kis gyermekkorodban hajlamod volt a tolvajságra. Emlékszik reá mikor az iskolában cseresznye lopásért kitérdepeltettek a mediumra, még pedig büntetés súlyosításául, morzsolt kukoriczát hintettek a térded alá, s ha netán most tisztességes családapa létedre a közügyekben tevékeny részt akarsz venni, s valamelyik párt érdekében színt vallani, becsületbeli kötelességednek ismered; — ugy ezen jó barátod azt elmeséli, s ha másként nem fér hozzá, ebből csinál becsületed rovására capitalist. Ezek rendesen nagy hazafiak, és szép számmal találhatók — — — a kocsmákban — — — Igazi jó barátok még van a zsebedben s győződ a fizetést; de hűségesen követik a „donec eris felix” elvét.

Ez ismerte apádat anyádat, nagyapádat, nagybátyádat, testvéreidet, azoknak a rokonait, sógoraidat, ánygodat, ismeri a feleséged minden néven nevezendő pereputtyát, — tudja határozottan, melyik házastárs mikor és miért vált el, elbeszéli a dolog történetét töviről hegyire, tudja azt is ki, mikor, mi csoda betegségben halt meg, melyik orvos volt az oka halálának; — miért hagyta a vagyonát a gazdaasszony és nem a felesége gyermekeinek, — ki mit kapott ausstaffirungot, — ha tönkrejutnak, vagy szerencsétlenség éri, ki az oka, — kinek a felesége, milyen gazdaasszony, hány alsó szoknyát hord, visel-e magassarku cipőt, iszik-e az asszony bort, van-e szeretője, — mit vett neki, miért bukott meg a fia már az érettségi vizsgán,

— most mi lesz belőle, — miért hagyta ott menyasszony leányát a vőlegény ispán, — miért nem maradhat negyedévnél tovább a cseléd, mikor szokott az ur hazajárni, miért siettek azt a szép szőke szobalányt férjhez adni ahhoz a tátottszájú tót inas-hoz, meghallja a negyedik szomszédban is mi titkot sugott füledbe négy szem közt, zárt ajtóknál nőd, — tudja előre ki lesz születendő gyermeked keresztapja, sőt egy héttel előbb megmondja, mit fogsz egy hét mulva gondolni.

Segítséget a szükségben szenvedőnek mosolygó arcczal ígérnek, bukását vigyorogva nézik — — — a jó barátok.

(Folytatása következik.)

Emlékül!

Sárossy Gyulától*).

Egy csókot kértem leányka: — megtagadtad:
Te verset kértél: im — én megadom.
Pedig, hogy egy csók, egy verssel felérjen —
Azt már — bocsánat! — mégis tagadom.

A csók, az ajkak édes csattanása —
Mely halva van már, a mint születik;
A vers, a lélek halhatatlansága
Mely mindig él, még nem feledtetik.

De ha nem adtál csókot e pokolban,
Vegyék meg rajtad azt az angyalok!
Csókold meg egykor — kérlek! a keresztfát.
Melyen hazámért híven meghalok! —

* E költeményt S. Gy. 1853-ban pesti újépületi fogáságában írta. Eredetije P. M. urhölgy birtokában van, kinek szíveségéből birjuk másolatát, melyet siettünk közlenni. Szerk.

sóimat azon könyvek olvasására is ne buzdítsam, a melyek a lelket a buzgóság szárnyain az égbe emelik, mert a mely házbán imakönyv nincs, ott hiányzik a vallásosság és erkölcsösség, már pedig a világi tudomány vallásosság nélkül olyan, mint a szép hangszer húrok nélkül. A valódi vallásos ember sohasem tér el az erény utjáról; sohasem alusznak ki lelkében a hit, remény és szeretet szikrái; sohasem téved a babona, hiteltenség s bűn tövises ösvényére; a valódi vallásos ember tiszta fogalommal bír az — enyim s tiedről — s a mit nem akar, hogy mások tegyenek ő vele, ő sem teszi másokkal: azért azt ajánlom, hogy vallásosság és műveltség karöltve járjanak minden család keblében.

Az ember testből és lélekből áll, a test halandó, a lélek halhatatlan és így nemesebb része az embernek. A test legfőbb vágyai, illetőleg szükségletei az evés, ivás s alvás, a lélek pedig az istenneli társalgás. az emelkedés, gondolkodás s olvasás. Csudálatos, hogy az emberek a test ezen porhüvelyk vágyai kielégítéséről oly szorgosan gondoskodnak, legkisebb éhség érzetére gazdag asztalhoz telepednek, egy kis szomszúság enyhítésére tölt palackokhoz nyulnak, egy kis fáradság érzetére álmra hajlítják fejüket és a lélek e nemesebb rész vágyai kielégítésére oly keveset tesznek, pedig valamint a test elhalna, ha megvonnánk tőle az ételt, italt s pihentető álmot, úgy a lélek is eldurvul, elesenevésszül, elvész, ha szellemi tápot nem nyújtunk neki.

„Elvész az én népem, mert tudomány nélkül való“ ezt mondá a hajdankor egyik nagy embere. All ez ránk magyarokra nézve is, mert nálunk vajmi kevés ember olvas, a köznép pedig teljességgel nem olvas. Észak-Amerikában alig van napszámos, vagy gyári munkás, a ki legalább egy lapot ne járátna, a melyet még munkájára is magával visz, hogy pihenési órájában olvashasson, nálunk ezredik módos falusi ember jön azon gondolatra, hogy a legolcsóbb népes lapra előfizessen. Észak Amerika legutolsó két hatalmas elnöke ács és szabó volt, s mindkettő önszorgalma által annyira bemivelte magát, hogy egy nagy birodalom kormányára léphetett, nálunk vajmi kevesen emelkednek feljül tanult mesterségökön, s azért vagyunk oly messze más műveltségű nemzetektől.

Hogy mi módon juthassunk nagy megerőtetésünk nélkül olesó s jó könyvekhez, arról jövő cikkemben szólandok.

Boross Mihály.

Városi.

Nyilatkozat t. Fekete Zoltán ur „felhívására.“

Kedves barátom! A mult héten a fehérvári ifjusághoz intézett „felhívás“-odban egy „Magyar ifjusági kör“ megalakítása iránt, hozzám is utasítád a vállalkozó — az az, a megpendített eszme iránt lelkesedni tudó, nemes élv után vágyó fiatal barátokat.

Azt hihetné a világ, hogy még én is azon ifjak közé kívánok számláltatni, kiknek szellemi és jellemi minőségétől függ ma is, — mint századok óta — legfőképp hazánk s nemzetünk bukása, vagy állása, és kiválóan azok közé, a kik a miatt szívökben aggodalmaskodnak: vajjon elég szívós-e, s elég tiszta magyar e természetünk s lelkünk? — mint volt az apáké, mikor egy Bessenyei György 1772-ben, egy Kazinczy Fer. 1811-ben, és többen öntudatra öbredvén, nyomukban egy nemzet kelt új életre, és — kezdenek szólani — magyar nyelven.

Egy század alatt — hála a nemzet geniusának, — megtanultunk jól beszélni magyarul. Egy pár évtized: és — elfeledjünk-e érezni és gondolkodni magyarul? Elfeledjünk-e épen most, midőn magyar állami életünk eszedik évét, s vele újjászületését kellend, — épen nekünk, kik most éljük az ifjukor virágzó szakát, majd egy tized mulva magyar férfiakhoz illő komolysággal s önértékeléssel emelkedettséggel megünnepelnünk?

Igen! — még ha elmosolyogja is valaki magát — nyíltan bevallom, hogy én, ha egészen dér lepné is szakállamat, még is közelebb kívánnék számláltatni ifju barátim! hogy véletek együtt annál bizonyosabban megérhessem a honalapítás ezredik évét.

De itt kijelentem, hogy különösen azon fehérvári nemes ifjak közé lelkem egész hevével vágyakozom, kik szívökben aggodalmaskodva tanakodnak: vajjon elég méltó utódaik-e az apáknak? vajjon méltók lesznek e, hogy megérjék, és megünnepeljék az ezredik évet? és hogyan?

Ennélfogva neked barátom azért, hogy az eszme kiáltó szava lettél — a pusztában, (?) az ügy nevében köszönetet mondok. Azon ifju társaknak pedig, kik szótát megértik, és nálam értekezletre jelentkezni s összegyűlni fognak, szives baráti kézszerításonról im itt e nyílt levél legyen biztosíték.

De elmondom én is ez alkalommal, mik körülbelül az én nézeteim az alakulandó Magyar ifjusági körre nézve, hogy e pont körül már az előleges értekezlet kész anyagot találjon megvitásra, — s megjeljük a közös kiinduló pontot.

Akarmely kör is lehet szűkebb vagy tágabb.

Én megvallom, oly nézetben vagyok; hogy az alakítandó Magyar ifju kör lételet és életre valóságát nem a tagok számától, hanem szellemi minőségétől

kell csak feltételezni; sőt nem is tudom, nem is akarom másképp képzelni az alakulandó magyar ifjusági kört, hanem hogy az leendő legajánlóbb levele bármely ifjunak: hogy ő is tagja e körnek. Nem pedig úgy gondolkozom tehát, hogy erőszakkal fogdosunk tagokat.

Majd ha egyszer alapszabály javaslat felett vitakozhatunk már, részletezni is fogom a taggá lehetés és kilépés — sat. körüli nézeteimet.

Most csak a dolog lényegesebb oldalait nézzük. Minden társulatnak, mielőtt megalakulna, már létezik célja, a melyért, — és közös kapcsa, a melynél fogva megalakulása kívánatos és lehetővé válik: ellenben dugába dül. Azonban tehát, hogy a célt nem látják eleve mindenek, s e közös kapcsolatot nem érzik.

Körülményeknek kell hát lennünk, s tudnunk kell mindenek előtt, hogy létezik e már eleve oly cél, melyért városunkban — s egyebütt is — magyar ifj. körök alakulása kívánatos?

Ott a hol ész, erő és akarat van, bizonyos, hogy az ott nem hiába van, hanem kell magasabb céljának és rendeltetésének lennie.

A fiatal ész, erő, és akarat okvetlen célt keres, vagy tűz ki magának. Tűzzön ki hozzá méltót, tűzzön ki nemes, nagyot, dicsőt! Ez az ifjuság tiszta fogalmából önkényt folyik; mint szintén az is: hogy minél magasabban van kitűzve a küzdő jutalma: a nemes törekvésű ifjak annál számosabban s nagyobb hővel lépnek érte sorompóba. S ha ifjak sorakoztak, mikor nem sikerült még valami!?

Emlékezzünk 1772-re.

Ez az év korszakot alapított a magyar nemzet művelődésének történetében.

Ez az év újjászülte a magyar irodalmat, s az irodalom újjászülte a nemzetet.

Bessenyei Györgynek s ifju gárdatársainak köszönjük ezt, kik most száz éve szinte társaságba állván gyűjtögték a észzetgeték kölcsönösen egymás szívében a honszerelem tiszta tüzet — honuk határain kívül. — S az ifju Prometheusok lángja gyűjtött!

És, oh minő fiatalság lehetett az, melyre Nagy Széchenyink szeme nézett, mikor honszerelemtől égő kebele örmében e szavakban tört ki: „Magyarország nem volt, hanem lesz!“

Ismételtem, mindig az ifjuság szellemi és jellemi minőségétől válik el, hogy a baza jövője milyen lesz?

Én részemről látok egy magas, dicső, szent célt — a sok között, mert hiszen válogathatunk is, — mely megérdemli, hogy magyar ifjak összesítsék s ráfordítsák szellemi tökéiket, melyeket kamatoztatni, — azonkívül, hogy önmaguknak haszon és gyönyörűség — a hazára nézve szigorú kötelességt

Igen is, barátom, mielőtt megalakult volna, létezik már eleve szent és magaslatos célja a „magyar ifjusági kör“-nek. S ez volna szerintem: a korszerű művelődés mellett a tiszta magyar jellem és érzület megőrzése- és megszilárdítására való társas összemunkálás. E nélkül, ha kiki magára lesz hagyva, — miután az iskolai padokon nem sorakozhatunk többé, s egy jellemes magyar tanár vezérszava nem szab irányt lépteinknek, — pusztán a napi sajtó hig levéből táplálkozva, — s a politikai pártviták kofaktól kölcsönözött zajába belebódulva: — félek, hogy az ugynevezett 19-ik század európai kulturájának árja szeméttel s izsappal borítja be az egykor világszerte tisztelt és magaslatot magyar jellemet: a becsületességet, szótartást, vitézséget, bátorságot, önbizalmat, illedelmességet és jó erkölcsöt.

En már csak emlegetni hallom néha azt a dicső kort, mikor például még a „magyar parola“ többet ért a mai kor valamennyi stemplis papirosánál. És — kérem, senki sem szégyenli ezt, hogy így volt; ellenben mindenki sajnálja, hogy e boldog kor elmult.

Ezt visszaidézni lassanként azon törekvés által, hogy e hon minden lakója minél miveltebb, és a mellett minél magyarabb legyen jellemében és érzületben: ez volna az eleve létező célja, szerény véleményem szerint, az alakulandó magyar ifjusági köröknek. Mert az európai ál- és idegen cultura árjának ellene csak magyar műveltséget állíthatunk gátul.

Ezen gát építése hosszú időt és rendszeres, együttes működést igényel. Azért azt látom, hogy a mai magyar fiatalság közel és távol, — el nem utasíthatja magától barátom, azon tette hívó szótát, mely szerint a könyvtárakban heverő szellemi eszközöket, — a magyar remekműveket előkeresse, s velök naponként építse és szilárdítja kiki legközelebb önmagában, s majd mindig tágabb társas körökben a tiszta magyar jellemet és közérzületet.

Ma már egyesek magokbán véve keveset érnek; mert az egyenlőség elve hova tovább jobban valósulván, lassanként az ugynevezett tömeg egyes önálló szemelyekre bomlik szét, a kiknek, hogy ha helytelen irányba rohannak, nem egy-egy kiváló jeles ember, hanem egy-egy magasztos eszmekörül csoportosult társaság jelelhet és szabhat csak új és jobb irányt.

A fennebb leirt cél olyan, hogy soha se szűnik meg az igaz magyar ifjunak célja lenni. A körülmények pedig olyanok, hogy szükségessé teszik a cél elérésére nézve a társulást.

Egyetérték veled barátom az eszközökre nézve is. Mert igen természetes, hogy minél többet és tüzetesebben foglalkozik a fokékony ifju elme a magyar

irodalmi remekkel; annál inkább idomul azok szerint, — mint közönségesen a fiu apja példája szerint. És ekkor ne féljünk, hogy megszűnünk magyarok lenni.

A kivétel módozatai megbeszélendők.

En azonban ezt úgy gondolom: hogy hetenként legalább egy vagy két órában tartana a kör, egy a magyar irodalomban jártas és aesthetikailag is képzett jellemes férfi vezérlete, — illetőleg elnökelete alatt felolvasásokat, szavalást, bírálati előadást vagy értekezést. Ily jeles magyar férfiakban — városunk oly szerencsés, hogy válogathatunk is.

Havonként, — vagy évnegyedenként egyszer érülköznék a kör a közönséggel is közvetlen oly formán, hogy tisztességes polgárokat, nőket és hajadonokat meghívna egy egy szavalati ünnepélyre, természetesen belépti díj nélkül. A meghívattatás az illetőkre nézve csak megtiszteltetés lenne.

Nem gondolod-e barátom, hogy a magyar ifjusági kör ilyen módon mennyire fokozná mindazokban, a kikkel érülközik: az önbecsületét, a nemesebb élvek utáni vágyat, a magyar erkölcsöt; mint szintén az egy város lakói közt az összhangzóbb társas életet és közszellemet, — mely egészen véve hová tovább magyarabb színű és zamatu lenne. A magyar erkölcs, magyar szó és magyar divat mint királyné parancsnokolna az idegen izlések mint udvarhölgyei felett — a maga hajlékában; s megszünnék nekik többé mosogató szolgálójuk lenni. stb. stb. En legalább ezt, és még sok hasonló dolgot, — mint például a családi életviszonyok szebbé s boldogabbá változtatását, — mind a magyar ifjusági körök feladatának tartom, hogy eszközöljék kicsinyenként. Nem árt az, sőt szükséges, hogy az ifju idealista legyen!

„Romlott szív, és romlott elme,
Kit hazája hő szerelme
Szép tettekre nem hevít!“

En sem vagyok pessimista, én is bizom a fehérvári magyar ifjuság jobb részében: hogy minekutánna megmondta azt, hogy a kenyérkeresésen és pénzkeresésen élveztén kívül létezik még számára nemesebb cél és nemesebb élvezet is: megfogja alakítani a „Magyar ifjusági kört“ rövid időn, — és pedig a magyar birodalom új csimere s zászlója alatt, mely testvéries körben egyesíti a hon lakóit faj, nemzetiség, nyelv, vallás és párt különbség nélkül.

De hát létezik e már eleve az egyes ifjakban a közös kapocs, a melynél fogva a megalakulás lehetséges? Vagy még ezután kell azt mesterségesen egy nagy tüzzel és kalapáccsal megkövacsolni?

A ki azt merné állítani, hogy nem létezik itt ily kapocs, az szerintem egytől egyig minden fiatal embert legényekben sértene meg.

Sőt én egyszerre három ily természetes kapcsolatot ismertek fel minden oly ifju keblében, ki most indult meg az élet tekerős utain, melynél fogva nemcsak hogy alkalmas és kész arra, hogy szövetezzék társakkal, hanem ohajtóznai kénytelen ilyenek után.

Az egyik természetes kapocs maga fiatalsága. Ő még nem családhatott annyit, hogy természetes szövetséges társaitól bizalmatlanul elforduljon. Az ő szíve még nem gypesedhetett be úgy, hogy egy egy új eszme hozzá ne férjen; az önzés tüske bozótja sem verhetett nála oly gyökeret, s nem nőtte be lelkét annyira, hogy legalább hasonátarsa hozzá ne férhessen. Nem fordult volna e fel a természet, ha ifjaknak barátságostársulásra és összejövelekre hajlandóságuk és kedvük nem volna?!

A másik természetes kapocs a tettvágy.

Melyikünk lépte át az iskola- vagy az apai ház küszöbét egyszerű tervek nélkül? — Öntudatva s önértékeléssel ifjunak nem lehet nagyobb kín s gyötrelme, mint ha magát a világban, a nyilvános és közéletben nem értékesítheti. Ki tudja, hány szép és nemes lélek silylik a fehérvári ifjuság között is? mert eszméivel s szépterveivel magára van hagyva, senkitől észre sem véve; — vagy tán még több olyan, ki saját belátása szerint is téves és káros irányban pazarolja idejét s erejét? mert nincsen egy kör a hol tettvágyának méltó s gyümölcsöző tér s alkalom nyílnék.

Virágos kertté lesz az ifjubele: csak legyen mindig valaki, a ki néz beleje. Ezt én igen természetesnek találom, mert minden tavasz ezrivel kelti a csirákat. Az ifjukor az életvaszsa; tettvágy annak forró napsugarat.

Harmadik természetes kapocsnak tartom az ifjubeleket, — melynél fogva vele társulni könnyű: az élvvágygyal.

Csak azon ifjak futnak nemtelen s veszélyes élvek után, a melyeknek tettvágya nem leli kívánt célját, és szíve gerjelme nem — jóra való táplálékát.

Nem a vágy rosz, csak az irány van eltévesztve. A mily természetes bennünk az élvvágy, ép oly természetes, hogy a tisztább, edesebb s tartósabb élvek után nyulnánk mindig előbb, ha azokat érnők közelebb, mint a szennyéseket.

A szellemi élvezetek, természetesen annyival meszebb állanak tőlünk, mert azok iránt előbb fokozatos művelődés, soktanulás, gondolkodás és önmegtartóztatás által lesszünk fogékonyabbá.

A szellemi élvezetek közt legnagyobbat a lelkirokonokkal való társalgás, — kivált mikor ezek nálunknál nagyobbak.

En tehát a magyar remekirókkal való folytonos